

Briselē, 2023. gada 17. novembrī
(OR. en)

15116/23

RECH 487

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	<i>Gatavošanās Padomes (Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība, pētniecība un kosmoss)) sanāksmei 2023. gada 7. un 8. decembrī</i> Pētniecības valorizācija kā ekonomikas un rūpniecības atveseļošanas un noturības instruments – politikas debates

Gatavojoties Konkurētspējas padomē 2023. gada 8. decembrī paredzētajām politikas debatēm, pielikumā ir pievienota prezidentvalsts piezīme par dokumentu “Pētniecības valorizācija kā ekonomikas un rūpniecības atveseļošanas un noturības instruments”.

**Pētniecības valorizācija kā ekonomikas un rūpniecības atveseļošanas un noturības
instrumenta**

Politikas debates

Pēdējos gados pasaule, tostarp Eiropas Savienība, saskaras ar pastāvīgām krīzēm un sastopas ar neatliekamām enerģētikas un ekonomikas izaicinājumiem, kuru dēļ ir jāstiprina vērtības ķēdes, sevišķi tādās kritiskās nozarēs kā mākslīgais intelekts, pusvadītāji un dziļās un digitālās tehnoloģijas. Savienībai ir arī jāpievēršas darbaspēka un prasmju trūcumam minētajās stratēģiskajās nozarēs un jāuzņemas vadība jaunu rīcībpolitiku izstrādē nolūkā panākt un izstrādāt efektīvus tehnoloģiskus risinājumus, kas var dot labumu sabiedrībai kopumā. Šajā kontekstā politiskie līderi ir uzsvēruši, ka zinātnei un inovācijai ir izšķiroša loma, lai mainītu notikumu gaitu.

ES un tās dalībvalstis ir aktīvi veicinājušas pētniecības un inovācijas (P&I) rīcībpolitiku, izmantojot secīgas P&I pamatprogrammas un Eiropas Pētniecības telpu un veicot darbības, kas vērstas uz to, lai P&I kontekstā veicinātu uzņēmējdarbību, jaunuzņēmumus, MVU, augošus uzņēmumus un partnerības ar rūpniecību. Tā rezultātā ir atzīta Savienības izcilība P&I jomā; šī izcilība izriet no tādiem faktoriem kā kvalitāte, oriģinalitāte, ietekme un ieguldījums. Jānorāda, ka ne visi zinātniskie pētījumi rezultējas inovācijās, kas rada vērtību sabiedrībai, un ne visi pētījumi atbilst politiskajām prioritātēm. Tomēr pētniecības rezultātu ietekmes maksimāla palielināšana nenoliedzami ir būtisks solis ceļā uz tādas ilgtspējīgas ekonomikas izveidi, kas uzlabo sabiedrības un iedzīvotāju labbūtību. Tāpēc par Eiropas stratēģisko prioritāti būtu jāizvirza tādu stabilu risinājumu rašana, kas novērš finansiālos un regulatīvos šķēršļus P&I jomā.

Čehijas prezidentūras laikā ES Padome pieņēma Ieteikumu par zināšanu valorizācijas pamatprincipiem. Minētajā Padomes ieteikumā ir iekļauts 24 pamatprincipu kopums tādās jomās kā valorizācija P&I rīcībpolitikā, prasmes un spējas, stimuli, intelektuālo aktīvu pārvaldība, nozīmīgums publiskā finansējuma shēmās, savstarpēja mācīšanās, rādītāji, uzraudzība un izvērtēšana. Aktoru un darbību loks ir plašs, un galvenā uzmanība tiek veltīta visai P&I ekosistēmai, tostarp valsts, reģionālā un vietējā mēroga politikas veidotājiem, un ir uzsvērts, cik svarīgi ir attīstīt uzņēmējdarbības praksi un prasmes, kā arī palielināt pētniecības, izstrādes un inovācijas ietekmi. Ieteikums arī veicina uzņēmējdarbību vērsta pieejas, galveno uzmanību pievēršot zināšanu izmantošanai un atkalizmantošanai ietekmes palielināšanas nolūkā, un paļaujas uz ieinteresēto personu iesaisti un to aktīvu līdzdalību valorizācijas darbībās.

Tomēr ES saskaras ar grūtībām izmantot pētniecības valorizāciju un no zināšanām radīt sociālu un ekonomisku vērtību. Ir nepieciešams sasaistīt dažādas jomas un nozares un transformēt datus, zinātību un pētniecības rezultātus ilgtspējīgos ražojumos, pakalpojumos, risinājumos un rīcībpolitikā, kas efektīvi sasniedz tirgu un sniedz labumu sabiedrībai. Zināšanu valorizāciju ES kavē divi būtiski savstarpēji saistīti šķēršļi: tā dēvētās “nāves ielejas” šķērsošana un “inovācijas paradoksa” risināšana. Tie abi kavē P&I investīciju sabiedriskās vērtības un ietekmes palielināšanu. Svarīgie uzdevumi – pārvarēt “nāves ieleju” un atrisināt “inovācijas paradoksu” – ir būtiski atskaites punkti Eiropas Savienības ekonomiskās labklājības atdzīvināšanā, atvērtas stratēģiskās autonomijas panākšanā un globālu problēmu inovatīvu risinājumu īstenošanas stimulēšanā.

ES pamatprincipi zināšanu valorizācijai P&I rīcībpolitikā ir vērsti uz to, lai nodrošinātu, ka publiski finansētās darbībās tiek apsvērta P&I darbību radīto intelektuālo aktīvu pēc iespējas plašāka izmantošana sabiedrības labā un valorizācija un ka vienlaikus tiek palielināta informētība un tiek ņemti vērā suverenitātes jautājumi, iesaistot visus ekosistēmas aktorus un piesaistot privātās investīcijas. Turklāt ar jauno Eiropas inovācijas programmu tiek ieviestas jaunas pieejas, ar ko veicināt sadarbību starp Eiropas inovācijas ekosistēmām, īpašu uzmanību pievēršot stratēģiskām tehnoloģiju jomām, piemēram, reģionālajām inovācijas ielejām, un aicinot izstrādāt kopīgas zināšanu valorizācijas stratēģijas.

Ministri tiek aicināti darīt zināmus viedokļus par šādiem jautājumiem:

1. Kādi ir galvenie izaicinājumi saistībā ar pētniecības rezultātu valorizāciju nolūkā atdzīvināt ES rūpniecību un ekonomiku?
 2. Kā nodrošināt, ka pētniecības un inovācijas valorizācija atbilst ES un valstu prioritātēm (piemēram, zaļā un digitālā pārkārtošanās) atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām?
 3. Kādus valsts pasākumus esat īstenojuši, lai veicinātu pētniecības valorizāciju no pieprasījuma puses (piemēram, publiskais iepirkums, standarti, iedzīvotāju informētība), un prasmju un mācību programmas, kas ļauj izprast zināšanu valorizācijas procesu arī no nozares viedokļa?
-